

UCHWAŁA NR LVII/1171/18

RADY MIASTA KATOWICE

z dnia 28 czerwca 2018 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej za 2017 rok.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a) oraz art. 92 ust.2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r., poz. 994 z późn. zm.) i w związku z art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.)

**Rada Miasta Katowice
uchwala:**

§1. Przyjąć sprawozdanie z efektów pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach wyznaczonego na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej za 2017 rok w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

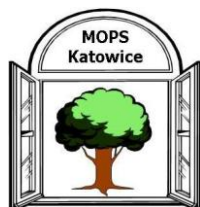
§2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta
Katowice

Krystyna Siejna

KATOWICE
dla odmiany

Załącznik do uchwały Nr LVII/1171/18
Rady Miasta Katowice
z dnia 28 czerwca 2018 r.

**SPRAWOZDANIE Z EFEKTÓW PRACY
ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY
ZASTĘPCZEJ za 2017 rok**

Spis treści

I. Realizacja zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w 2017 r. w Katowicach	3
II. Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza	9
III. Koszt realizacji zadań organizatora pieczy zastępczej w 2017 r. i prognoza na 2018 r.	11
IV. Podsumowanie	11

I. Realizacja zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w 2017 roku w Katowicach

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona na podstawie art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.) przez starostę jednostka organizacyjna powiatu, wykonująca zadania systemu pieczy zastępczej.

Z dniem 1 stycznia 2012 r. Zarządzeniem nr 621/2011 z dnia 13 grudnia 2011 r. oraz zmieniającym je Zarządzeniem nr 1343/2013 z dnia 25 stycznia 2013 r., Prezydent Miasta Katowice wyznaczył Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy, do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy m.in. przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach realizował zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w szczególności zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wynikające z art. 76 ust. 4 tj:

1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej

W 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach przy wsparciu Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta, przeprowadził kolejną edycję kampanii na rzecz rodzicielstwa zastępczego w Katowicach. Kampania miała na celu pozyskanie z grona mieszkańców Katowic kandydatów do pełnienia funkcji rodziców zastępczych. Dzięki współpracy z Filharmonią Śląską, Fundacją ING Dzieciom, Komunikacyjnym Związkiem Komunalnym Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, Katowice Miasto Ogrodów – Instytucją Kultury im. Krystyny Bochenek, Oddziałem Śląskim Narodowego Funduszu Zdrowia i Uniwersytetem Śląskim promowano rodzicielstwo zastępcze, głównie poprzez dystrybucję 3 000 szt. ulotek oraz 30 szt. plakatów.

Na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach w okresie od 25.05.2017 r. do 14.06.2017 r. na antenie TVP 3 Katowice, w przerwach reklamowych emitowano film, reklamujący kampanię. Ponadto na telebimie, zlokalizowanym na Spółdzielczym Domu Handlowym „Skarbek” w Katowicach, w okresie od 05.10.2017 r. do 04.11.2017 r. emitowano 20-sekundowy spot reklamowy. Na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, w ramach umów zawartych z Przedsiębiorstwem Komunikacji Miejskiej Katowice, w okresie od 15.09.2017 r. do 15.10.2017 r. w 20 autobusach komunikacji miejskiej umieszczono 40 dwustronnych plakatów w formacie A3. Ponadto w okresie od 01.12.2017 r. do 28.02.2018 r. zlecono promocję kampanii poprzez oklejenie tylnej szyby 5 autobusów komunikacji miejskiej, kursujących w centrum Katowic, grafiką promującą rodzicielstwo zastępcze.

Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2017 r. stale dostępna była informacja dotycząca warunków, jakie należy spełnić, aby ubiegać się o ustanowienie rodziną zastępczą. Ponadto osoby odwiedzające stronę internetową Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, mogły uzyskać podstawową wiedzę odnośnie procesu kwalifikacyjnego kandydatów na rodziny zastępcze, rodzajów rodzin zastępczych oraz świadczeń na rzecz rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w tych rodzinach.

Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, umieszczał na stronie internetowej informacje dotyczące grupy wsparcia dla spokrewnionych rodzin zastępczych, szkoleń dla nowo ustanawianych spokrewnionych rodzin zastępczych oraz szkoleń grupowych dla zawodowych, niezawodowych i spokrewnionych rodzin zastępczych.

2. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej

Proces kwalifikacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej polega w pierwszej kolejności na ocenie spełniania ustawowych warunków, określonych szczegółowo w art. 42 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, co zostało potwierdzone w formie analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej sporządzanej przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Po uzyskaniu

zaświadczenia lekarskiego o zdolności do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, przeprowadzeniu badań pedagogiczno-psychologicznych i uzyskaniu pozytywnej opinii, kandydaci kierowani są na szkolenie.

Liczba rodzin ubiegających się o pełnienia funkcji rodziny zastępczej	75*
Liczba rodzin pozytywnie zaopiniowanych	32
Liczba rodzin negatywnie zaopiniowanych	29
Liczba rodzin, które zrezygnowały z procedury kwalifikacyjnej	8

*w przypadku kilku rodzin, proces opiniowania został rozpoczęty pod koniec 2017 r., jednakże opinie zostały wydane w 2018 r.

łącznie w okresie sprawozdawczym 75 rodzin złożyło wnioski o przeprowadzenie w/w analizy, zaopiniowano 61 rodzin, a 8 rodzin zrezygnowało jeszcze przed procesem opiniowania. Wydano 32 opinie pozytywne i 29 opinii negatywnych, z uwagi na niespełnianie przez kandydatów wymienionych powyżej warunków ustawowych niezbędnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Tym samym, osoby te nie zostały skierowane na szkolenie. Pomimo 29 opinii negatywnych, przez sąd zostało ustanowionych 9 kandydatów na rodzinę zastępczą.

W 2017 r. na wniosek kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej wydano 17 zaświadczeń kwalifikacyjnych potwierdzających ukończenie szkolenia i spełnienie ustawowych warunków do bycia rodziną zastępczą oraz 3 odmowy wydania zaświadczeń.

3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

W 2017 r. zostało przeprowadzone szkolenie dla kandydatów i nowoustanawianych rodzin zastępczych. Dla kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione, szkolenie prowadzone było przez pracowników Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Cykle szkoleń realizowane były w okresie od marca do maja 2017 r. oraz od września do listopada 2017 r. Szkolenia dla kandydatów na niezawodową rodzinę zastępczą przeprowadzone były przez Stowarzyszenie na Rzecz Rodzin i Zastępczego Rodzicielstwa „Nowy Dom” z Siemianowic Śląskich, według programu zatwierdzonego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Organizator szkolenia	Kandydaci na rodziny zastępcze spokrewnione	Kandydaci na rodziny zastępcze niezawodowe	Kandydaci na rodziny zastępcze zawodowe
Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej MOPS	27 (szkolenie grupowe) oraz 15 (szkolenie indywidualne)	0	0
Stowarzyszenie na Rzecz Rodziny i Zastępczego Rodzicielstwa „Nowy Dom”	0	20	0

W 2017 r. zgłosiła się jedna rodzina, która ze względu na pozytywne doświadczenia z okresu sprawowania funkcji niezawodowej rodziny zastępczej, zgłosiła wolę podjęcia obowiązków zawodowej rodziny zastępczej. Kandydaci uzyskali pozytywną opinię i obecnie oczekują na szkolenie, które odbędzie się w I kwartale 2018 r.

4. Zapewnienie badań psychologicznych osobom pełniącym funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej

W 2017 r. badania psychologiczne kandydatów oraz rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych zastępczych były prowadzone przez psychologów zatrudnionych w Zespole ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Na podstawie badań psychologicznych dla osób pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej wykonywanych raz na dwa lata, sporządzana była opinia określająca predyspozycje i motywacje rodziców zastępczych do dalszego pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej.

Liczba opinii dotyczących predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej	56
Liczba osób, którym wykonano badania predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej	81

5. Zapewnianie rodzinom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji

W okresie sprawozdawczym przeprowadzone zostały szkolenia dla spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych, poświęcone tematyce:

- „*Metody wychowawcze przydatne w pracy z nastolatkiem*”. W szkoleniu udział wzięło 18 osób. Szkolenie zorganizowane w ramach projektu „Pomocna dłoń dla rodziny” współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego.
- „*Warsztat skutecznej komunikacji*”. W szkoleniu udział wzięło 14 osób.
- „*ABC właściwego odżywiania*”. W szkoleniu udział wzięło 16 osób. Szkolenie zorganizowane w ramach projektu „Pomocna dłoń dla rodziny”.

Celem szkoleń było przekazanie uczestnikom wiedzy na temat podstawowych zasad komunikacji z nastolatkiem, sposobów radzenia sobie z trudnymi emocjami, poszerzenie wiedzy rodzin zastępczych z zakresu zasad prawidłowej komunikacji w rodzinie, wzbogacenie wiedzy rodzin zastępczych na temat zasad prawidłowego odżywiania i wpływu diety na zdrowie dzieci, a także radzenia sobie z trudnościami pojawiającymi się w obszarze odżywiania.

Szkolenia dla rodzin zastępczych realizowane były między innymi przez kadrę merytoryczną Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, a dwa szkolenia odbyły się w ramach projektu „Pomocna dłoń dla rodziny” realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w imieniu Urzędu Miasta Katowice, współfinansowanego z Funduszy Europejskich.

Liczba przeszkolonych grup rodzin zastępczych	3
Liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach grupowych	48
Liczba godzin szkoleń grupowych	15

6. Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych

W okresie sprawozdawczym poradnictwo specjalistyczne obejmowało diagnozowanie problemów rodzin zastępczych, ich zasobów i barier oraz udzielanie specjalistycznego wsparcia, pomocy psychologicznej i pedagogicznej.

W 2017 r. funkcję rodziny pomocowej pełniło 7 rodzin. Łącznie w rodzinach pomocowych umieszczono czasowo 16 dzieci – na okres urlopu lub zwolnienia lekarskiego zawodowej rodziny zastępczej.

Osoby i rodziny, które postanowieniem sądu rodzinnego zostały ustanowione rodziną zastępczą, objęte były wsparciem i pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach zatrudniał 23 koordynatorów, którzy współpracowali z 355 rodzinami zastępczymi spokrewnionymi i niezawodowymi, 78 usamodzielnianymi wychowankami oraz 9 rodzinami zawodowymi.

Do najważniejszych zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należały w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą planu pomocy dziecku;
- 3) pomoc rodzinom zastępczym w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- 4) zapewnienie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej.

Spotkania grupy wsparcia były prowadzone przez psychologa i pedagoga Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. W 2017 r. odbyło się 7 spotkań grupy wsparcia. Grupa wsparcia dla rodzin zastępczych niezawodowych prowadzona przez Stowarzyszenie na Rzecz Rodziny i Zastępczego Rodzicielstwa „Nowy Dom” z Siemianowic Śląskich liczyła 7 osób, spotkania odbywały się raz w miesiącu po 3 godziny. Głównym celem było uzyskiwanie i dzielenie się wsparciem w pełnieniu funkcji rodzica zastępczego, doskonalenie umiejętności wychowawczych, radzenia sobie z emocjami w sytuacjach napięcia, inicjowania i wzmacniania pozytywnych zmian w systemie rodzinnym, zapobieganie wyzerpaniu i wypaleniu oraz wypracowanie wspólnych rozwiązań problemów opiekuńczo-wychowawczych.

Organizowanie grupy wsparcia dawało możliwość rozwijania i utrwalania nabytych kompetencji oraz dzielenia się swoim doświadczeniem związanym z zastępczym rodzicielstwem. Podejmowane w czasie spotkań zagadnienia wynikały z bieżących doświadczeń uczestników, które były wzbogacane o treści służące podniesieniu kwalifikacji oraz rozwojowi osobistemu.

7. Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy

W 2017 r. pomimo informacji o możliwości uzyskania pomocy wolontariuszy, żadna rodzina zastępcza nie zgłosiła zapotrzebowania na tego typu pomoc.

8. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi

Systematyczna współpraca ze szkołami, przedszkolami, ośrodkami pomocy społecznej i innymi placówkami ma na celu zgromadzenie informacji o sytuacji socjalno-bytowej, zdrowotnej, dydaktycznej dzieci, jak również sytuacji socjalno-bytowej rodziców naturalnych, władzy rodzicielskiej i alimentów, by na podstawie zgromadzonych dokumentów ocenić możliwość powrotu dzieci do rodziców naturalnych. Na podstawie zgromadzonych dokumentów są przygotowywane oceny rodziny zastępczej i oceny sytuacji dziecka, które są przekazywane do Sądu Rodzinnego.

W ramach pomocy zawodowym rodzinom zastępczym o charakterze pogotowia rodzinnego, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kontynuował współpracę z:

- Górnośląskim Centrum Zdrowia Dziecka,
- Wojewódzkim Zespołem Ochrony Zdrowia Matki, Dziecka i Młodzieży,
- Specjalistyczną Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
- Specjalistyczną Poradnią Rodzinną,

- Centrum Opieki nad Dzieckiem Niepełnosprawnym,
- Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Oświatowym Dziennego Pobytu Dla Dzieci Niepełnosprawnych,
- Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym,
- Niepublicznym Centrum Usług Medycznych Neuro-Med,
- Chorzowskim Centrum Pediatrii i Onkologii,
- Pracownią Diagnostyki i Terapii Zaburzeń Rozwojowych,
- Regionalną Fundacją Niewidomych,
- innymi placówkami służby zdrowia w Katowicach i w miastach ościennych.

9. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków z terenu Katowic realizowane było przez Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, zatrudniający wysoko wykwalifikowaną kadrę merytoryczną psychologów i pedagoga. W okresie sprawozdawczym poradnictwo specjalistyczne obejmowało diagnozowanie problemów rodzin zastępczych, ich zasobów i barier oraz udzielanie specjalistycznego wsparcia, pomocy psychologicznej i pedagogicznej.

Poradnictwo specjalistyczne miało na celu wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu powierzonej im funkcji, wzmocnienie poczucia ich odpowiedzialności za wychowanie dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej, adekwatne spostrzeganie swoich problemów oraz problemów dzieci, rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodzin zastępczych, podniesienie świadomości rodziny poprzez zwrócenie uwagi na indywidualne potrzeby jej członków. Rodzinom zastępczym udzielano również wsparcia w radzeniu sobie z pojawiającymi się kryzysami czy problemami. Z kolei poradnictwo specjalistyczne skierowane do młodzieży, miało na celu wzrost umiejętności planowania swojej przyszłości oraz naukę budowania celów życiowych poprzez wykorzystywanie własnych zasobów.

Liczba udzielonych porad psychologiczno – pedagogicznych	700
Liczba osób, które skorzystały z porad psychologiczno – pedagogicznych*	297

*rodzice zastępczy, dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych oraz usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych

10. Zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego

Rodziny zastępcze, które zgłaszały potrzebę uzyskania pomocy prawnej, mogły skorzystać z porad prawnych udzielanych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Katowicach. W 2017 r. pomoc prawna w szczególności w zakresie prawa rodzinnego, została udzielona 74 rodzinom zastępczym.

11. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej

W okresie sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach współpracował z Sądem Rodzinnym, informując o całokształcie sytuacji rodzinnej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz o sytuacji rodziny pochodzenia dziecka. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadzali oceny sytuacji dziecka nie rzadziej niż co 3 miesiące w przypadku dziecka do lat trzech i nie rzadziej niż co 6 miesięcy w przypadku pozostałych dzieci. Łączna liczba przeprowadzonych ocen zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej - 747.

12. Prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę

Kandydaci zgłaszający gotowość do pełnienia funkcji rodziny niezawodowej i zawodowej przechodzą proces kwalifikacyjny, który polega w pierwszej kolejności na ocenie spełniania warunków określonych w art. 42 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej wraz z psychologiem Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej na podstawie zebranych informacji, podczas wizyty w miejscu zamieszkania i przeprowadzonej z kandydatami rozmowy, oraz po skompletowaniu niezbędnych dokumentów, sporządza diagnozę – ocenę sytuacji rodziny. Elementem procesu opiniowania kandydatów na rodziny zastępcze jest przeprowadzenie badań pedagogiczno - psychologicznych określających predyspozycje i motywację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Badania pedagogiczno - psychologiczne wykonywane są przez psychologów i pedagoga Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Po uzyskaniu pozytywnej opinii, kandydaci kierowani są na szkolenie na podstawie programu zatwierdzonego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Niezawodowe i zawodowe rodziny zastępcze objęte są wsparciem ze strony koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, psychologów i pedagoga Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Rodzice dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, objęci są pomocą i wsparciem pracowników socjalnych Terenowych Punktów Pomocy Społecznej, asystentów rodziny Zespołu ds. Asysty Rodzinnej, poradnictwem specjalistycznym pracowników Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii.

13. Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Stosownie do art. 42 ust. 1 pkt 5b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzone osobom, których predyspozycje zostały potwierdzone opinią psychologa. W 2017 r. badania pedagogiczne i psychologiczne były prowadzone przez pedagoga i psychologów zatrudnionych w Zespole ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Liczba opinii psychologiczno-pedagogicznych	57
Liczba osób, którym wykonano badania psychologiczno-pedagogiczne	90

W 2017 r. w przypadku 4 rodzin na wniosek Sądu Rejonowego w Katowicach sporządzono ponowne opinie, w tym dla 2 rodzin (2 osoby), które opiniowane były w 2016 r. Z uwagi na krótki okres czasu, jaki upłynął od ostatnich badań psychologiczno - pedagogicznych, odstąpiono od ich ponownego wykonania.

14. Zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego

Rodzinom zastępczym oferowana była praca socjalna, specjalistyczne poradnictwo, w tym prawne, psychologiczne i pedagogiczne w Zespole ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej i Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii oraz w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej. Rodziny informowane były o działających organizacjach i stowarzyszeniach pozarządowych. Wszystkie zawodowe rodziny zastępcze objęte są opieką oddzielnie wyznaczonego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

15. Zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji

Koordinatorzy mają możliwość stałego podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach, zespołach konsultacyjnych, superwizjach organizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz proponowanych przez podmioty zewnętrzne. Udział w szkoleniach podniósł kompetencję pracowników oraz pozwolił na wymianę doświadczeń zawodowych.

16. Przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej, składa staroście i radzie powiatu coroczne sprawozdanie z efektów pracy.

17. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających

Do Ośrodka Adopcyjnego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Katowicach zgłoszono 39 dzieci z niezawodowych i spokrewnionych rodzin zastępczych, z czego jedno dziecko zostało zakwalifikowane do adopcji. Pozostałe dzieci nie uzyskały kwalifikacji do adopcji z powodu długotrwałego pobytu w rodzinie zastępczej oraz głębokich więzi, łączących dzieci z rodzinami zastępczymi. Ponadto do Ośrodka Adopcyjnego Przyjaciół Dzieci w Katowicach oraz Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego Filia w Sosnowcu, zgłoszono 9 dzieci z zawodowych rodzin zastępczych, wszystkie dzieci zostały zakwalifikowane do adopcji.

18. Organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku

W przypadku pobytu w zawodowej rodzinie zastępczej jednocześnie więcej niż 3 dzieci, rodzina ma prawo do pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego i przy opiece nad dziećmi. W 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach zatrudnił na podstawie umów zleceń 6 osób do pomocy zawodowym rodzinom zastępczym. Osoby te za wykonane usługi otrzymywały wynagrodzenie w kwocie 13 zł. brutto za każdą godzinę, a ich zadaniem było nie tylko krótkotrwałe sprawowanie opieki nad dziećmi (np. w czasie, gdy zawodowa rodzina zastępcza jest z dzieckiem na rehabilitacji lub u lekarza), ale także wyjście z dzieckiem na plac zabaw, wykonanie prania, sprzątanie mieszkania, drobne zakupy itp. Na wynagrodzenia dla osób pomagających zawodowym rodzinom zastępczym w 2017 r. przeznaczono 50 656,04 zł.

II. Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania rodziców, piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

1. Formy rodzinnej pieczy zastępczej - rodzina zastępcza:

- 1) **spokrewniona** - utworzona przez małżonków lub osobę niepozostającą w związku małżeńskim będących wstępnymi (dziadkami, pradziadkami) lub rodzeństwem dziecka,
- 2) **niezawodowa** - utworzona przez małżonków lub osobę niepozostającą w związku małżeńskim niebędących wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- 3) **zawodowa** - opiekuje się dziećmi niewymagającymi specjalistycznych oddziaływań wychowawczych. W przypadku konieczności umieszczenia w rodzinie licznego rodzeństwa, liczba dzieci w rodzinie zastępczej może się zwiększyć.
 - a) **pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego** – umieszcza się tu nie więcej niż 3 dzieci na pobyt okresowy do czasu unormowania sytuacji życiowej dziecka, nie dłużej niż na 4 miesiące. W szczególności

uzasadnionych przypadkach pobyt dziecka może być przedłużony, jednak nie więcej niż o kolejne 4 miesiące lub do zakończenia sprawy o powrót dziecka do domu, o umieszczenie w rodzinie adopcyjnej lub w innych formach pieczy zastępczej,

- b) **specjalistyczna** – w tej rodzinie umieszcza się dzieci niedostosowane społecznie albo dzieci z różnymi dysfunkcjami, problemami zdrowotnymi, wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji. W tej rodzinie może wychowywać się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci.

Liczba dzieci i liczba rodzin zastępczych w latach 2015-2017

	2015	2016	2017
liczba rodzin zastępczych	ogółem narastająco 384	ogółem narastająco 375	ogółem narastająco 369 *
w tym:			
1. spokrewnione	251	243	236
2. niezawodowe, zawodowe	133	132	134
liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	537	519	514 **
w tym:			
1. spokrewnione	325	319	297
2. niezawodowe, zawodowe	212	200	218

*jedna rodzina zastępcza pełniła równocześnie funkcję rodziny niezawodowej i spokrewnionej

**jedno dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej, a następnie w niezawodowej

2. Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonujące na terenie miasta Katowice.

Placówki opiekuńczo –wychowawcze:

- 1) Dom Dziecka "Tęcza", ul. Rybnicka 1, Oddział Domu Dziecka "Tęcza", ul. Kaszubska 16,
- 2) Dom Dziecka "Stanica", ul. Plebiscytowa 46,
- 3) Dom Dziecka "Zakątek", ul. Brynowska 70 A.

Placówki prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr św. Jadwigi w Katowicach.

- 1) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza nr 1, ul. Leopolda 2/3,
- 2) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza nr 2, ul. Leopolda 3/1,
- 3) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza nr 3, ul. Leopolda 3/2.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają całodobową opiekę i wychowanie dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej. Przygotowują dzieci do samodzielnego życia w społeczeństwie oraz prowadzą pracę z rodziną naturalną dziecka w celu umożliwienia powrotu dziecka do domu rodzinnego.

Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2015-2017

	2015*	2016**	2017**
Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Katowic	193	282	262
Dzieci pochodzące z terenu Katowic, umieszczone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych miast	24	15	16
Razem:	217	297	278

*wg stanu na dzień 31 grudnia

**narastająco

III. Koszt realizacji zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w 2017 r. i prognoza na 2018 r.

Rodzaj wydatku	Roczny koszt	Prognoza 2018
Świadczenia pieniężne dla rodzin zastępczych	4 678 900,45	4 792 877,00
Świadczenia dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek	924 099,94	991 452,00
Koszty wynagrodzeń zawodowych rodzin zastępczych, rodzin pomocowych oraz osób do pomocy w gospodarstwie domowym (ze składkami pracodawcy)	624 520,98	668 834,00
Koszty szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze, zleconych Stowarzyszeniu na Rzecz Rodziny i Zastępczego Rodzicielstwa Nowy Dom	20 900,00*	37 633,00
Koszty funkcjonowania i obsługi Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach	1 625 390,49	1 369 587,00
Całkowity koszt:	7 873 811,86	7 860 383,00

*szkolenia sfinansowano w ramach projektu z udziałem funduszy unijnych

IV. Podsumowanie.

W latach 2015-2017 zaobserwowano nieznaczny spadek liczby rodzin zastępczych oraz umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta Katowice. Jest to związane z szeregiem działań zmierzających do zintensyfikowania pracy z rodziną biologiczną dziecka, mających na celu utrzymanie dziecka w tej rodzinie lub dążenie do powrotu dziecka do rodziny biologicznej. Zaobserwowano zwiększenie liczby osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, co może być skutkiem prowadzonej kampanii na rzecz rodzicielstwa zastępczego. Planuje się nadal kontynuować dotychczasowe działania w zakresie wsparcia rodzin zastępczych w prawidłowym funkcjonowaniu poprzez zapewnienie dostępu do usług koordynatora pieczy zastępczej, specjalistów i rodzin pomocowych, organizowanie grup wsparcia oraz szkoleń dla rodzin zastępczych i kandydatów na rodziny zastępcze.